

Introductie

Onder IJmond schuilt in potentie een uniek stedelijk duinlandschap. Generating Dune Scapes is een ambitieus en realistisch plan voor de komende 15 jaar. Het benut enkele gigantische landschappelijke processen en bestaande stedelijke plannen om IJmond om te vormen tot een fascinerend stedelijk duinlandschap. Er ontstaan nieuwe kansen voor de bestaande elementen, zoals bijvoorbeeld de bunkers en het Kennemermeer, als mede voor bijzondere vormen van architectuur, stedenbouw, ecologie, recreatie en economie.

Grootschalige ontwikkelingen

De relevante externe ontwikkelingen waarop wordt meegelift zijn: een zandoverschot uit de havenmond (1.4 miljoen m³ per jaar), de plannen voor duurzaam hergebruik van industriële restwarmte door Corus / Crown van Gelder (oprichting restwarmtebedrijf), de herontwikkeling van IJmuidens Rivierenbuurt, en de aanleg van de grootste sluis ter wereld. Deze ontwikkelingen scheppen de condities voor één overall interventie en drie locatiegebonden interventies.

Overall interventie: Grootschalige duingeneratie

Duingeneratie brengt een unieke symbiose tot stand tussen de kwaliteiten van de Kennemerduinen en het stedelijk gebied van IJmond. Het Nationaal Park Kennemerduinen wordt door biologen gezien als de "Vlindertuin van Nederland" en heeft een waanzinnig vegetatiepalet. De vele leegten in IJmond worden benut voor grootschalige duingeneratie. De daar verborgen potentie van de ondergrond wordt geactiveerd. Door de toplaag van de bodem af te schrapen komt het onderdrukte kalkrijke zand (het "witte goud") bloot te liggen en lopen de Kennemerduinen straks door in het stedelijk gebied. Bovendien zullen er nieuwe duinen worden gegenereerd middels benutting van het zandoverschot. Door natuurlijke successie sluit het duinlandschap op termijn aan op de zonering van de Kennemerduinen: het buitenduyn (stuifduyn), middenduyn (struweelduyn) en het binnenduyn (bosduyn). Zelfs de meest onbenullige openbare ruimten gaan deel uit maken van een samenhangend geheel. Het alom aanwezige duinlandschap impliceert een radicale verandering van de context van alle bestaande bebouwing. De nieuwe context nodigt uit tot vernieuwende vormen van architectuur en stedenbouw (zie Sand Wall District hieronder).

1. Hot Spring and Steaming Bunkers (2011)

Met het apocalyptische decor van Hoogovens, stomende bunkers, onstuimige wolkenluchten en de Kennemerduinen wordt de Hot Spring een uitzonderlijke winterbadplaats voor kuurrecreatie in West-Europa. Het bestaande mineraalrijke Kennemermeer is bij uitstek geschikt deze bijzondere vorm van recreatie. Het zuivere duinwater wordt opgewarmd door hergebruikte restwarmte van Corus/Crown van Gelder (oprichting restwarmtebedrijf 2011). Doordat de Hot Spring zich dicht bij deze energiebron bevindt zijn de transportkosten relatief laag. Nog belangrijker is de stimulans van de lokale economie als gevolg van transformatie naar een winterbadplaats (hele jaar geopend). Het paviljoen dat als duin- en windkering dient, wordt tevens een unieke verblijfslocatie aan het stomende meer. Het meer wordt verbreed waardoor de bunkers direct aan de Hot Spring komen te liggen. De stomende bunkers met panoramisch uitzicht over de Hot Spring worden exceptionele badhuizen. Er worden hoge nieuwe duinen aangelegd met daaronder een parkeerplaats (ook voor strandgangers) voor 8.000 auto's en het duinpaviljoen. Door kwelstromen vindt er continu verversing plaats van het mineraalrijke duinwater in de Hot Spring. Naar verwachting zal er op termijn rondom de Hot Spring spontaan subtropische vegetatie verschijnen.

Met de boot aankomen in IJmuiden wordt een sensatie. Door de schnellbootbunker uit te graven ontstaat er een bootterminal die een centrale rol vervult in de vervoersverbindingen naar de winterbadplaats. Per boot aangekomen lopen de bezoekers door de reusachtige bunker en bestijgen ze via de roltrap een superduyn van 45 meter hoogte. Met uitzicht op zee lopen bezoekers naar de hot spring, de pier of het strand. Een snelle bootverbinding naar Amsterdam wordt mogelijk gemaakt door een high speed bootlift op de smalste plek van het sluisencomplex (de Spuisluis).

2. Birds and Supertankers (2013)

Witte wolken krijsende zeevogels verraden op afstand de aanwezigheid van broedkolonies op het sluisencomplex.

De enorme hoeveelheid duinzand die vrijkomt bij de aanleg van de grootste sluis ter wereld wordt benut voor nieuwe duinen. Op het sluisencomplex ontstaat een paradoxaal duinlandschap. Verschillende vogelsoorten krijgen extra broedgelegenheden tussen de passerende mammoettankers en cruiseschepen. De grootste vijand van de broedvogels is de vos en die durft hier niet te komen. Vier locaties op het complex zijn geschikt. De ovale vorm van de gigantische broedschalen is afgestemd op de broedvoorkeur van de beschermde rodelijst soorten (Visdief, Kleine Stern, etc.).

3. Sand Wall District (2006-2020)

Nieuwe duinen verrijken niet slechts de bestaande woonomgeving maar bieden ook mogelijkheden voor exceptionele vormen van architectuur en stedenbouw.

Een deel van het beschikbare zand wordt benut voor het genereren van grootschalig duinwonen. Middels de innovatieve bouwtechniek 'SmartSoils' van GeoDelft wordt zand verhard tot constructief verantwoord zandsteen. Hierdoor ontstaat Sand Wall District. De ontsluiting geschiedt per terreinwagen die voor de deur geparkeerd kan worden. Dit verzonken landschap van zandmuren tussen diepgroene zeedennen scheidt een bijzondere woonomgeving.